

V Enquiry stěží najdeme část, která by obsahově odpovídala Úvodu v Treatise. V první kapitole – O různých druzích filosofie – bere autor za samozřejmé, že filosofie je vědou o lidské přirozenosti. Pouze rozlišuje mezi dvěma možnostmi, jak vytvořit takovou filosofii, a uvažuje o dvou druzích filosofie – snadno pochopitelné, populární na straně jedné a abstraktní, těžko srozumitelné na straně druhé. Takto nám zároveň poskytuje vysvětlení, proč byl obsah Treatise popularizován. Podle Huma Příroda filosofa varuje: „Zakazuji abstraktní myšlení a hluboká zkoumání a přísně tě potrestám zádumčivostí ...a chladným přijetím, jehož se dostane tvým objevům, když je zveřejníš.“ (/80/, par. 4, s. 33–34) Hume se však nevzdává abstraktní filosofie úplně, protože může být užitečná pro srozumitelnou filosofii a pro její přesnost. Velmi pěkná je jeho myšlenka, že „... nic není považováno za bezpečnější známku omezeného ducha v nějaké době a u nějakého národa ...než nemít zálibu v oněch ušlechtilých zábavách.“ (/80/, par. 4, s. 32) Míni tím abstraktní filosofii, jež sice může být pěstována jen několika jednotlivci, ale prospívá tím, že filosofický duch se zvolna rozšiřuje do společnosti. Hume současně ostře útočí proti metafyzice, chce „zbavit vědu těchto nejasných otázek“ (/80/, par. 4, s. 37) a jeho představy o nejlepší možné filosofii až nápadně připomínají proklamované cíle novopozitivistů. Ve srovnání s Úvodem v Treatise je tón první kapitoly Enquiry střízlivější, není přehnaně optimistický a nevykazuje jiné ambice než populární formou přispět k zpřístupnění filosofických otázek.

TEORIE IDEJÍ

První oddíl Treatise – O původu našich idejí – podává rozdělení veškerých percepcí lidského vědomí na impresie (dojmy, vjemy) a z nich odvozené ideje (představy) s tím, že ideje jsou méně výrazným obrazem impresí doléhajících na naši mysl s větší silou a živostí a objevujících se vždy jako první, před idejemi. Výjimečně (ve spánku, v horečce, šilenství apod.) se může stát, že se ideje svou intenzitou přiblíží impresím.

Hume je přesvědčen, že jeho vysvětlení je plně postačující, a skutečně na první pohled tomu tak je. Jelikož však zdaleka ne vždy bezprostředně po impresi následuje odvozená idea, vzniká otázka: jak víme, že ta či ona jednotlivá idea reprezentuje právě tu či onu jednotlivou impresi? Sama idea v sobě takovouto „informaci“ neobsahuje a z dané teorie nevyplývá, že bychom měli nějakou zvláštní ideu tohoto vědění. Jestliže totiž impresie samy nemají referenční vztah (neprozrazují nic o svém původu), jak ho mohou mít ideje, které přece nemohou obsahovat nic víc než to, co bylo v příslušných impresích? Na tento problém upozorňuje už J. Laird (viz /98/, s. 32) a R. W. Church mu odpovídá, že vztah mezi impresemi a idejemi vyplývá z Humovy definice a že „... jsouce kopiemi, ideje znají své originály“. (/85/, s. 28) I pozdější komentátoři Huma, např. A. H. Basson, soudí, že nejde o empirický princip, ale o definici a že pro

